

İKİ KUTUPLU DÜNYA

Ata ATUN

Prof. Dr.

Blog No: 2
06.01.2013

Henüz adım attığımız 2013 yılının başlangıç günlerinde, dünya üzerindeki politik denge sanki de üç kutup tarafından sağlanıyormuş gibi ☀ Bir tarafta ABD ile AB tek başlarına birer kutup oluştururken, diğer taraftan da adlarına BRICS denilen Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika da birlikte bir grup oluşturarak üçüncüyü tamamlamakta. Bunların yanında bölgesel güçler olarak Türkiye, Endonezya ve Meksika yer almakta. Bu ülkelerin her biri kendi kıta bölgesinde lider konumunda. Aslında bu gruplar veya kutuplar, siyasi liderliğin dışında sadece birer ekonomik güç merkezleri. Burada esas önemli olan siyasi kutuplaşmanın nasıl olduğu. ABD, özellikle dünya üzerindeki politik ve mali etkisini II. Dünya savaşından sonra iyice pekiştirdi. Doların dünya piyasalarında adına convertible denilen, herhangi bir para birimine çevirilebilir olması gücü ile dünyanın tüm hidrokarbon ürünleri, yani petrol, doğalgaz, katran ve perol ürünleri, tüm madenler ve sanayi ürünleri satışı ile tüm bankacılık işlemlerinde kullanılması ABDyi ister istemez dünyanın tüm mali işleri üzerinde söz sahibi ve mali kontrol yapabilen bir Mali Kutup haline getirdi. Sanayisinin diğer ülkelere kıyasla çok gelişmiş olması kendisini bir İhracat Devi veya da Sınai Kutup haline getirirken, Askeri gücü de kendisine Dünyanın Polisi payesini kazandırdı. Rusya, II. Dünya Savaşındaki beklemediği galibiyet ve sonuçtan sonra Avrupanın kendi içindeki yakılıp yıkılmışlığından faydalanarak işgal ettiği Doğu Avrupa topraklarındaki devletlerle birlikte oluşturduğu Demir Perde blokunu ancak 43 sene yaşatabildi. Hitler Almanyasında el koyduğu teknolojiyi ve bilim adamlarını ABDnin hızında geliştirip yenileyemediği için bu sürecin sonunda hem dağıldı hem de küme düştü. 2000li yılların başında Çinin beklenmeyen bir atak yapması ve baş döndürücü bir hızla dünya piyasalarına hem ekonomik hem de mali bir güç olarak girmesi, Rusyanın dağılmışlığın yarattığı sarsıntıyı atlatarak toparlanmaya başlaması, Hindistan, Türkiye, Brezilya gibi ülkelerin bölgesel birer ekonomik ve mali güç olarak sivrilmeleri, dünya düzeninin

değişmekte olduğunun en açık göstergesi. Çinin Afrikaya girmiş olmasının ve kalkınmakta olan küçük ülkelere yardım etmesinin, nüfuz alanının çok genişlemesine yol açtığı da bir başka gerçek. Avrupa Devletleri ise 1950li yılların başında ABDnin baskısı ile Kömür ve Çelik Birliği adı altında günümüz Avrupa Birliğinin temelini atmış, süreç içinde kimlik değiştirerek yapılanmasını ve genişlemesini 2000li yılların ilk on yılı içinde tamamlamış olmasına rağmen, etkin ve söz sahibi bir kutup haline gelebilmeyi halen başarabilmiş değil. Kutup adayı ama şimdilerde kutup değil. Brezilya, Hindistan, Güney Afrika, Türkiye, Endonezya ve Meksika bölgelerinin en güçlü ve gelişmiş devletleri. Her biri kendi başına birer bölgesel lider ama bir araya gelip bir kutup oluşturmaları, dünya üzerindeki fiziki konumları nedeni ile neredeyse olanaksız. Bu ülkelerin özellikleri kendi iç ekonomilerindeki dinamiklik ve dünya politikası içindeki gün geçtikçe artan etkinlikleri. Bir diğer ortak tarafları da ABDnin siyasi, ekonomik ve askeri taleplerine sıkı sıkıya bağımlı olmamaları. Bu nedenle de daha bağımsız hareket edebiliyorlar ve dünya düzeni üzerinde bireysel olarak da etkili olabiliyorlar. İstedikleri anda da ABDye ve Batı ittifakına karşı bir cephe oluşturabilme yeteneği ve olanağına sahipler. Ortak yanları ve en güçlü özellikleri de güçlü ekonomileri, büyüme hızlarının hep artış göstermesi ve yaratıcı olmaları. Çinin durdurulamayan sanayi gücünün, ekonomik gelişmesinin ve parasal zenginliğinin ABD ve AB dışındaki birçok ülkeyi kendi etrafına toplayacağı çok açık. Bu gelişme de dünyanın hızla çok kutupluluk yerine iki kutupluluğa doğru gitmekte olduğunu gösteriyor. Özellikle ABDnin mali ve ekonomik yaptırımlarından kurtulmak isteyen ülkelerin, Dolar düzeninden çıkmak ve ekonomik yaptırımların dışına kalabilmek için Çin faktörünü seçecek olmaları, kutuplaşmanın kesin çizgilerini de iyice belirginleştirecek. ABDnin ise kötünün iyisi olarak çok kutuplu bir dünya yerine kendisinin de bir tanesini oluşturacağı iki kutuplu bir dünyayı tercih edeceği kesin. Gidişat aynen böyle. Ata ATUN e-mail: ata@kk.tc http://www.twitter.com/ataatun http://www.ataatun.com 4 Ocak 2013

Yazar hakkında :

-

Atıfta bulunmak için: ATUN, Ata. 2026. "İKİ KUTUPLU DÜNYA." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2013 / 2. Ocak 06. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/Blog/IKI-KUTUPLU-DUNYA

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr

https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır